

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۸/۰۷/۲۸

پوهندوی آصف بهاند

پرانستي بنونځي،

له خندا او خوښۍ ډکې خولگې

سره په تقابل کې سیاسي - نظامي ډلې دي،
د خپلو سیاسي - نظامي موخو د تر لاسه
کولو له پاره، بنونځي نه تړلي او نه دي
سوزوي. د بنونځيو تړل او سوزول،
د نوي نسل د تباهي سبب کېږي.

څه موده مخکې مې په لوگر کې د یو بنونځي د سوزیدو په ویر کې د «د رڼا او تیاري جگړه، د بنونځي جوړونکو او بنونځي سوزونکو تقابل» تر سرلیک لاندې مقاله خپره کړه، د سوزیدلي بنونځي او له تعلیم نه پاتې کوچنیانو پر حالت مې څو شیبې د سترگو انگر رالوند هم شو. زما د یادې مقالې د پیل جملې دا دي:

«پرون مې د نورو بدو خپرونو او راپورونو تر څنګ، په لوگر کې د یوه بنونځي د سوزولو خبر او د سوزیدو د جریان عکسونه هم له نظره تیر شول او داسې راباندې تمامه شوه لکه زه خپله چې سوزیدلی اوسم.»

د پاڼو شمېره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

زما د مقالې د ليكلو او خپرولو اصلي موخه دا وه چې ښوونځي دي تل پرانستې وي، نه تړلي. اوس مې چې په ميديا كې د ښوونځيو د بيا پرانستې خبر ولوست، خدای حاضر او ناضردي چې له خوبۍ نه مې زړه وتړېد او داسې مې وانگيرله چې زه خپله د اوو كلونو كوچنې يم او په لومړۍ ورځ، په خوشالي سره ښوونځي ته روان يم.

په لوگر كې د ښوونځيو د بيا پرانستې په خبر: «لوگر: د ښوونځيو بيا پرانيستل كېدو د "اختر د اوربند په څېر خوبن كرم" كې داسې راغلي دي:

«د افغانستان په لوگر ولايت كې ۱۰۳ ښوونځي تر شاوخوا دوو اونيو تړل كېدو وروسته بېرته پرانيستل شوي دي. د لوگر د پوهنې رياست د چارواكو په وينا، دغه ښوونځي د وسله والو مخالفينو له خوا تړل شوي وو او وايي په دغې مودې كې تر نيمايي ډېر زده كوونكي له زده كړو بې برخې شوي او يا يې څلور نيم مياشتنۍ ازموينې ځنډېدلې دي. د لوگر ولايت د پوهنې رييس عبدالوكيل كليوال بي بي سي ته وويل دا به سخته وي چې په راتلونكې كې د ښوونځيو د نه تړل كېدو ضمانت دي وشي.

د ښاغلي كليوال په وينا د دغو ښوونځيو د تړل كېدو له امله تر ۶۰ زرو ډېر زده كوونكي له زده كړو لېرې پاتې شوي وو.

د لوگر د پوهنې رييس وايي د سيمې د سپين رېرو او مخورو د ښوونځيو په بيا پرانيستلو كې ډېره مرسته ورسره كړې ده.

په لوگر ولايت كې ۳۱۸ ښوونځي او ښوونيز مركزونه شته چې تر ۱۳۰ زره ډېر زده كوونكي پكې زده كړې كوي. چې تر څلويښت زرو ډېر يې نجونې دي.

د ښوونځيو د بيا پرانيستل كېدو له امله د زده كوونكي خوبن دي، عبدالخيل چې په لوگر ولايت كې د دولسم ټولگي زده كوونكې دى دا پرانيستل "د اختر په ورځو كې د اوربند" له خوبۍ سره پرتله كوي. دى وايي، دوى اوونۍ ډېرې په خپگان پرې تېرې شوې، خو خوبن دى چې نن يې د ښوونځي دروازه يو ځل بيا پر مخ پرانيستل شوې ده. يو بل زده كوونكې الياص نظري وايي، "د ښوونځيو پرانيستلو ته خوبن دى خو دې ته اندېښمن دى چې په راتلونكې كې بيا ښوونځي د ښكېلو خواو د دښمنې ښكار نه شي."»

د ښوونځيو د تړلو او سوزولو ستونزه يوازې په لوگر ولايت پورې نه ده خلاصه شوې، بلکې په نورو سيمو كې هم ډير ځلي دا پېښې بيا، بيا تکرار شوي او تکرار يري پسي. زمور قلموال هم لاس تر زني نه دي ورته ناست، وخت نا وخت خپل غږ پورته كوي. د همدې روانې جولای مياشتې (۲۰۱۸م كال) پر اوه ويشتمه (۲۷ مه) نېټه په تاند وبيپاڼه كې د ښاغلي نعمت الله صديقي په قلم ليكلي مقالې كې د ننگرهار د معارف حالت په ډيرو هنرمندانو سره انځور شوى دى او د ښوونې روزنې حالت خورا بد ښودل شوى دى. ليكوال ټينگار كوي چې «... چې تعليم، ښوونځي او مدرسه زمور ژوند دى...»

دا د ښاغلي نعمت الله صديقي د مقالې ځينې برخې دي:

«له څو اوونيو راهيسې د ننگرهار تعليمي ادارې د امنيتي گواښونو لامله ولاړې او حساس خلک د وحشت د انتها د يوې بورنونوونکې او زړه خوړونکې نارامې شاهد دي (خوله مې په خاورو) دا هغه ناهيلي او منحوسه جمله ده، چې په ويلو او ليكلو يې د وسلو او جگړو صنعتکاران من، من غوښه اخلي او مور له خپلو ټولو حواسو او عقلانيت سره (البته که لرو يې؟) ورته تيب سر، چلنج او ولچک ولاړ يو.

مور د نږدې تېرې مبارکې روژې اته واره ازموينې د خوف او وېرې په داسې يوه ماحول كې ورکړې چې د امنيتي ځواکونو له يو شمير زغروالو رينجرو او امنيتي ځواکونو د تيارسي حالت راته ويل لکه مور چې د خورا ډېرې بدې فاجعې او ناوړه عمل گناهکاران او مجرمين يو، داسې لکه مور چې د تيارو د زمانو په حيث د رڼا د لارويو رحم و کرم ته ناست يو.

هو!! د رڼا زمان دوى (جگرمار)، د تيارو زمان مور (زدکونکې او ښوونکې).

دا دوه هغه قطبونه دي، چې اوبسيار دښمنان يې درک کولای شي، د هغه چا پر فکر او تحليل رحم پکار دى، چې دوى اوس هم زمور دښمن محدود او احمق گڼي، دښمن کله احمق شو؟ چې ستا دا دومره حساس او بنيادي فکتور يې در ټارگيټ کړ. پر معارف او ښوونې او روزنې، پر دولتي او شخصي پوهنتونونو او انسټيټيونو پرلپسې درانه بريدونه او گواښونه هغه څه دي، چې دا د لويو استخبارتي او استعمارگرو ځواکونو او جالونو اوج گڼلى شو.

... زمور له تعليمي نظام سره د سياسي واکمنو په اوبسيار تيا څوک څه ويلی شي؟ د وسلوالو بيانیه څه غواړي؟ اولس چيرته دى؟ او نړيوال تناظر او تکون به څه راسره کوي؟ دا هغه پوښتنې دي، چې مور (افغانانو) ته يې هيڅوک په اړه نه تحليل راکولای شي او نه يې حلاړه!! دا ځکه چې مور بايد ووژل شو!!

د تعليمي ادارو په دې جدي گواښ له حکومتونو د ساتني غوښتنه او پر ولسمشر د مخاطبي مخ نلرو، کله په ننګرهار کې د ولسمشر مخته د مبارز او فکري ملگري ارشاد رغاند نسخه يې څه کره؟ چې د ټولو ستونزه د حل درملنه پکې وه!!

جګړمارو ته که سل و زر واره هم ووايو، خيال يې بويه!! هغه بايد مور و وژني. په ننګرهار کې د ریکشو پر شا د هغې جنت مخې کوچنۍ نجلۍ تصوير به چا نه وي لېدلې؟ چې په خورا معصومه څېره يې د ښوونځي مخته ولاړه ده او وايي:

(کاکا مور مه وژنه)

دا نو داسې جمله ده، چې د انسان ضمير تباہ کوي، وجدان لړزوي، روان او مغز ته ټول عمري صدمې ورکوي؛ خو هغه چې ارام، خوند او لذت ترې اخلي، هغوی ته به څوک ووايي، چې د علم او عرفان دوښمني د خدای دوښمني ده، له علم سره جګړه له انسان سره جګړه ده، د جهالت ملګرتيا د تمامي انساني عظمت رانسکورول او بقا چلنج کول دي. مور (ولس) يوازې د دې خوني بلا پر وړاندې يوازې همدا اراده او هوډ ژغورلی شي، چې د جنگ و جګړو دا ټولې ښکېلي غاړې پر دې چلنج کړو چې تعليم، ښوونځي او مدرسه زموږ ژوند دی، که ژوند وي نو دا به وي!! کله د ژوند په هر پړاو کې مو چې هر ډول جهنم مخ او خوا ته راځي، لبيک لبيک!!

جنگ، وژل، بم، باد و باران، ستونزې، گواښونه او ولچکونه هر څه زغملی شو؛ خو پر تعليمي نظام هيڅ ډول بنديز او مصلحت بايد ونه منو او نه يې هم بايد پر وړاندې د يوې زړې هومره گوزارې ته زړه ښه کړو.»

څېره دا ده چې د تعليم مخالفين او د ښوونځي سوزونکي وسله په لاس، پرته له ترحم نه دا کار کوي، تش لاسی ولس به د هغو مقابلې څنگه وکولای شي؟ خو زه په دې عقیده يم چې: «د خلکو زور، د خدای زور» دی او اخر به رڼا پر تياري غالبه شي.

په لوګر کې د ښوونځيو د بيا پرانستني په چارو کې چې هر چا يو عملي گام هم پورته کړی وي، خدای دې اجر ورکړي او زه د نوي نسل د روزني کاروان د يو لاروي په توګه د زړه له کومې مننه ورنه کوم او هيله مې دا ده چې متخصصي جنگي ډلې هيڅکله د کوچنيانو د روزني خنډ نه شي او نه يوازې دا چې ښوونځي ونه تړي او ونه يې سوزوي، بلکې د هغو د ساتلو په چارو کې دې دايمي مرسته وکړي، ځکه چې **ښوونځي هغه مقدس حريم دی چې نوی نسل په کې روزل کېږي** او دغه نوی نسل سبا د همدې مشرانو لاس نيوی کوي او د دې وطن او خلکو سرنوشت به د همدې نسل په لاس کې وي. که ښوونځي پرانستې وي، نو دا اوسني زده کونکي به د راتلونکې ټولني په ټولو برخو کې، پوه مشر او لارښوونکي وي، او که ښوونځي تړلی وي، دا زده کونکي به له سواد بې برخې او داسې نا پوه وي چې نه يوازې دا چې خلکو او وطن ته به څه نه شي کولای، بلکې د خلکو او وطن پر اوږو به د يو دروند پيټي په ډول بار وي.

سره په تقابل کې سياسي – نظامي ډلې دي،
د خپلو سياسي – نظامي موخو د تر لاسه
کولو له پاره، ښوونځي نه تړلي او نه دي
سوزوي. د ښوونځيو تړل او سوزول،
د نوي نسل د تباہی سبب کېږي.

ښوونځي دي پرانستي او فعاله وي،
د ټولو کوچنيانو زړونه دي خوشاله
او خولګی له خنداوو ډکې وي!

«د ميني کور يې زموږ
وطنه مور يې زموږ...»

پای